

ene, kan man ogsaa gaae ind paa at forhandle det andet; vil man erklære sig imod den ærede Forslagsstillers Lovforslag, maa man ogsaa erklære sig mod Regjeringens Program; men i det Dieblif, man vil forsøge en Afsløsning paa Grundlag af den ærede Forslagsstillers Lovforslag, vil man ikke kunne undgaae ogsaa at tage Regjeringens Program i Betragtning, og at see, om det kan sammenarbejdes dermed. Seer jeg nemlig paa dette Program, er der foruden de paaapegede store Eigheder mellem det og Lovforslaget, nemlig at det ikke vil gaae ind paa en Afbrydelse af Fæstecontracterne, og at der ved disses Udløb ikke gives de Efterladte nogen absolut Ret til Gaarden, endvidere den Eighed, at en Deel af den Værdi, der stikker i Eiendommene, skal, naar Indskrænkningerne hæves, indbetales til Statskassen, og fremdeles ere Forslagene enige i, at Staten igjen skal udbetale en vis Sum til de Efterladte. Her er imidlertid ikke en Væsenforskjel, men en Gradsforskjel, idet den ærede Forslagsstiller siger, at der skal udbetales $\frac{1}{3}$, medens Regjeringens Program siger, at der til Staten efter Omstændighederne skal indbetales $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$; men at der fra Statens Komme til de Efterladte kun skal gaae $\frac{1}{4}$, og at det Overflydende skal anvendes paa en mere almindelig Maade. — Hvis der paa det tidligere af mig omtalte Grundlag forelaa et Forslag som tilfredsstillende mig, saaledes at Fæsteren fik Ret til strax uden Hensyn til Contractens Udløb at fordre sig Gaarden overdragen til Selveie, og hvis et saadant Forslag havde nogen Udfigt for sig, men fremfor Alt, hvis et Forslag som det foreliggende, aldrig havde været indbragt, vilde jeg sige, at Thinget vilde gjøre Ret i at sætte al sin Kraft paa at fremme et saadant Forslag. Naar imidlertid et Forslag som det, det ærede Medlem indbragte, er fremkommet, og det altsaa har vist sig, at det er hans og vel sagtens en stor Deel Medlemmers Mening at arbejde paa et Grundlag som dette, samt naar jeg dernæst seer, at Regjeringen fremkommer med

et Program, som i væsentlige Punkter indeholder det Samme, vil jeg finde det rimeligt, at man fremmer dette Forslag og forsøger, om der ad denne Vej kan opnaaes noget Tjenligt. Jeg finder det altsaa rigtigt at fremme Forslaget og at søge paa dets videre Vej at frembringe det bedst Mulige deraf.

Om Udførelsen af de Principer, som ligge i Forslaget, være det mig endnu tilladt at sige et Par Ord; skjøndt jeg naturligvis ikke vil gaae ind paa afgjorte Enkeltheder i Forslaget, maa jeg dog fremhæve et Par væsentlige Punkter med Hensyn til dets Udførelse. Som den ærede Forslagsstiller rigtig bemærkede, er hans Forslag i det Hele taget dette Things og det gamle Landsthings eget Barn; thi det er i alt Væsentligt fuldstændig overensstemmende med, hvad begge Things vedtog i 1856. Derimod er, som han ligeledes bemærkede, hans Bestemmelse i § 9 ny; nemlig den Bestemmelse: „Gives Gaarden paany i Livsfæste eller 50aarig Forpagtning i Genhold til § 8, da er den ved den paafølgende Fæsteledighed eller ved Forpagtningens Udløb en fri Eiendom uden Fæstetvang“. Denne Bestemmelse er vistnok af tvivlsom Værdi; men jeg skal her blot henstille til det Udvalg, som mulig maatte blive nedsat angaaende denne Sag, at det vil undersøge, om der maatte ikke kunde være Grund til at lade den gaae ud. — Der er derhos en anden Bestemmelse, som ogsaa er ny, men som ikke særlig er bleven omtalt af den ærede Forslagsstiller; det er nemlig den, som findes i det tredje Led af § 8. Der staaer nemlig angaaende den mindelige Forhandling imellem Jorddroten og Fæsteren eller hans Efterladte, som gaaer forud for Auctionen: „Kunne de blive enige om, at Jorddroten selv beholder Gaarden som en Selveiergaard, da er dette dem ligeledes tilladt.“ Om denne Bestemmelse findes der ikke Noget i Beslutningerne fra 1856, men det er vienshylligt, at det er en Indrømmelse til den jorddrotlige Betragtning af Sagen af ikke ganske liden Vægt. Om hvorvidt den